

การพัฒนาแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้
เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสathan) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 2*

A SUPERVISION MODEL DEVELOPMENT USING PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY THROUGH LESSON STUDY FOR TEACHERS'
ACTIVE LEARNING ABILITIES PROMOTING OF ANUBANCHUN SCHOOL
(BAN BUA SATHAN) UNDER THE PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

ลักขณา จันธิมา*

Laksana Chantima*

โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสathan) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

Anubanchun School (Ban Bua Sathan) The Phayao Primary Educational Service Area Office 2 , Thailand

*Corresponding author E-mail: laksanachantima0903@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสathan) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยวิธีวิจัยและพัฒนา ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สำนวณสภาพปัญหาและความต้องการของครู 36 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยครู 36 คน และ 4) ประเมินรูปแบบโดยผู้บริหารและครู 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสรุปข้อมูล แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปข้อมูล และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูต้องการพัฒนาการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน 2) รูปแบบที่พัฒนามี 7 องค์ประกอบ

* Received 18 April 2023; Revised 21 May 2023; Accepted 25 May 2023

ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากร กระบวนการ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการนิเทศ ขั้นวางแผนการนิเทศ ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน ขั้นประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน 3) ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับดี และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม และ 4) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อรูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objective of this research article was to develop a supervision model using professional learning community through lesson study for teachers' active learning development For Anubanchun School (Ban Bua Sathan) under The Phayao Primary Educational Service Area Office 2. This study used research and development method, as follows: Step 1, baseline study that data were collected via literature reviewing, survey of problems and needs of 36 teachers and interviewed 9 experts. Step 2, to create and review the model by 7 experts, Step 3, to implement the model by 36 teachers, Step 4, evaluation the model by 38 administrators and teachers that were purposive selection. The research tools were summary form, survey form, semi-structure interview, evaluation form. Research data were percentage, mean, standard deviation, analyzed with content analysis in order to synthesize to derive at conclusions and t-test. The findings showed that 1) Teachers need to improve the design and writing active learning lesson plan, using various teaching techniques and learning process to organize content and activities according with students' abilities and interests. 2) The supervision model consist of 7 major components: principles, objectives, contents, personnel, process, measurement and evaluation, and success conditions. The 4 steps of the model process consist of (1) Supervision preparing, (2) Supervision planning, (3) Practical and classroom observation, (4) Evaluation and reflection. 3) Teachers were able to design active learning management overall at a good level , able to write active learning lesson plan at good level,

and able to organize active learning activities overall correctly and appropriately.
4) School administrators and teacher's opinion on input, process, product of model in overall was at the highest level.

Keywords: Supervision model, Processional Learning Community, Lesson plan, Active learning.

บทนำ

ทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) ซึ่งเป็นทิศทางร่วมกันของโลกอนาคตระหว่างปี ค.ศ.2015 - 2030 (พ.ศ. 2558 - 2573) มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพพลเมืองให้มีคุณภาพส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศทุกด้านในระยะยาว โดยใช้การศึกษาและการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายว่า ให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเร่งพัฒนาคุณภาพในทุกระดับการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาค ความเท่าเทียมและทั่วถึงทุกช่วงวัย ผ่านกระบวนการวิจัยซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) จากวิสัยทัศน์และนโยบายการศึกษาในประเด็นการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ มีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่ “ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (Student's learning outcome)” ซึ่งผลการวิจัยของบริษัทที่ปรึกษา McKinsey ได้ทำการวิจัยเรื่อง What works in Education ให้แก่องค์การเพื่อการค้าและการพัฒนา (OECD) สรุปว่า การจัดการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ เด็กเก่ง มีความสามารถสูง เกิดจากครู ได้แก่ 1) ครูมีคุณภาพสูง 2) ครูได้รับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) ครูมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีที่สุดแก่เด็ก (OECD, 2012; พิณสุตา สิริรังศรี, 2560)

แนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน และสะท้อนคิดผ่านการอ่าน การพูด การฟัง การคิด การเขียน และการแสดงความคิดเห็นขณะลงมือทำกิจกรรม ในขณะเดียวกันผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิดขั้นสูง คือ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และประเมินค่า สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและมีความหมาย และเกิดประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียน โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถ

พัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พัฒนาพหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี (Shenker, J.I. et al., 1996; Petty, G., 2004; ทิศนา ขัมมณี, 2558; พิมพ์ เดชคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2561) ครูต้องมีทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะการสอน ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการวิจัยในชั้นเรียน ทักษะการประเมินผล และทักษะการคิดวิเคราะห์ (พินสุตา สิริธรรค์, 2560) ดังนั้น การที่ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความต้องการ ความถนัด ความสนใจตามศักยภาพของแต่ละคน ได้เรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้า ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จากสถานการณ์จริงในสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ฝึกทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกกระบวนการคิด ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงในสังคมได้ (พิมพ์ เดชคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2561; มนสิข สิทธิสมบูรณ์, 2563; สิทธิพล อาจอินทร์, 2564)

จากการสำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) พบจุดที่ควรพัฒนาอันเนื่องมาจากครูผู้สอนยังไม่เข้าใจการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเนื้อหาและกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านๆ มา จึงไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ไม่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาเพราะยึดตามเอกสารมากเกินไป ตลอดจนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร จึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ครบหรือไม่ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังพบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจทักษะด้านการจัดและประเมินผลของการเรียนรู้แบบเชิงรุก มีวิธีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องความต้องการหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้วัดและประเมินผลผู้เรียนได้ไม่ครอบคลุม ไม่ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการวัดและเนื้อหาในบทเรียนไม่ครอบคลุมตามตัวชี้วัดและอิงตามมาตรฐานโรงเรียน จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ครูได้เสนอความต้องการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน คือ ความต้องการให้โรงเรียนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้ครูมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในด้านการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีเทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถความสนใจของผู้เรียน (โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน), 2563)

แนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการนิเทศช่วยให้โรงเรียนสามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการได้อย่างถูกต้อง และ

สามารถทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาฐานงาน (วชิรา เครือคำอ้าย, 2558) การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (มนสิข สิริธสมบุรณ์, 2563) และกระบวนการนิเทศมุ่งเน้นการส่งเสริมช่วยเหลือและพัฒนา วิชาชีพการสอนของครู ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งเสริม ประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน รักษามาตรฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูที่เกี่ยวข้อง ในการทำงานร่วมกันช่วยให้โรงเรียนสามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันทั่วถึง และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนอีกด้วย (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548; เสาวณี สิริสุขศิลป์, 2563)

จากสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของครู แนวคิดการนิเทศการสอน แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกันและการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน รวมทั้งนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการที่ให้ความสำคัญกับการร่วมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาล จุน(บ้านบัวสถาน) ทั้งด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิง รุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางการ พัฒนาวิชาชีพครูที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษาอื่นๆ ในการนำไปใช้ เป็นแนวทางในการนิเทศที่เน้นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และการพัฒนาการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน วิชาการให้มีคุณภาพมากขึ้น สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่หลักสูตร กำหนดไว้ และได้รับการยอมรับจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานทางการศึกษา เครือข่ายการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อสร้าง เพื่อศึกษาผลการใช้ และเพื่อประเมิน รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยการวิจัยและพัฒนา (Research and development) 4 ขั้นตอน ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยศึกษากับครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) จำนวน 36 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสรุปข้อมูล แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบ โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานมาออกแบบและยกร่างรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศการศึกษา จำนวน 1 คน ทั้งหมดได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือรูปแบบ ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้นทดลองนำร่องโดยครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ ปรับปรุงรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) โดยเลือกใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว และนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) จำนวน 36 คน ได้มาโดยสุ่มจากครูอาสาสมัคร เพื่อประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ แต่ละฉบับมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (RAI)

ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.99 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.99 และฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล และการทดสอบค่าที (t-test)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน และครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) จำนวน 36 คน รวมจำนวน 38 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมิน มีค่า IOC เท่ากับ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สภาพปัญหา พบว่า ครูผู้สอนไม่เข้าใจการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้น กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง และครูส่วนใหญ่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามหนังสือของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ จึงไม่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย 2) ความต้องการของครู คือ ต้องการมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงด้านการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคกระบวนการการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อจะได้จัดเนื้อหาและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน โดยอิงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยโรงเรียนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครู และมีการนิเทศติดตามตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและให้คำชี้แนะอย่างถูกต้อง 3) แนวทางการนิเทศติดตามโดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมือ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกัน เพื่อปรับปรุงการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคการสอน กลยุทธ์ของครูผู้สอน ให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกระบวนการสอนและการแก้ไขบทเรียนร่วมกัน เพื่อการพัฒนาทักษะของนักเรียนของครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคณะกรรมการนิเทศ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้เชี่ยวชาญ ครูฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และผู้รับการนิเทศ และควรสร้างความตระหนักและความร่วมมือร่วมใจของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติการณ์นิเทศอย่างต่อเนื่อง

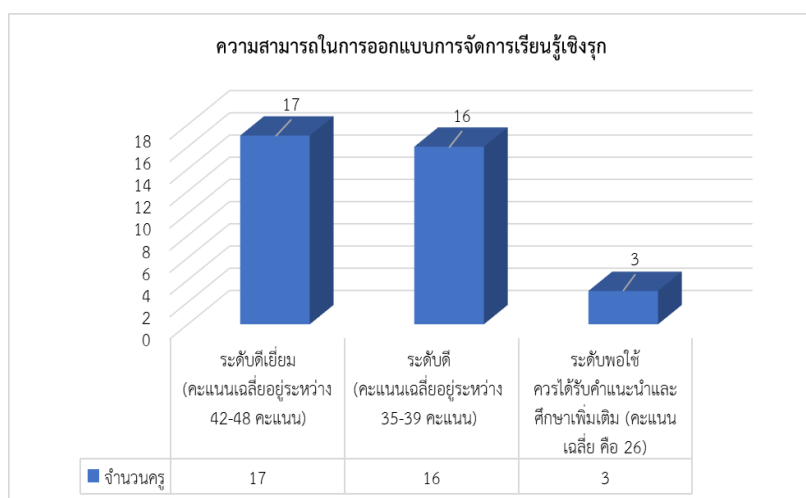
2. รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน

(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากร กระบวนการ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ 2) ขั้นวางแผนการนิเทศ 3) ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน 4) ขั้นประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ซึ่งโดยรวมรูปแบบและคู่มือการใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า

3.1 ครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย 40 คะแนน) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเป็นรายบุคคลจากผลการประเมินของผู้นิเทศ พบว่า ครูมีความสามารถในระดับดีเยี่ยม จำนวน 17 คน (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 42-48 คะแนน) ครูมีความสามารถในระดับดี จำนวน 16 คน (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 35-39 คะแนน) รวมจำนวน 33 คน ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 หรือ 35 คะแนนขึ้นไป และครูมีความสามารถในระดับพอใช้ ควรได้รับคำแนะนำและศึกษาเพิ่มเติม จำนวน 3 คน (คะแนนเฉลี่ย คือ 26) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ แสดงตามภาพดังนี้

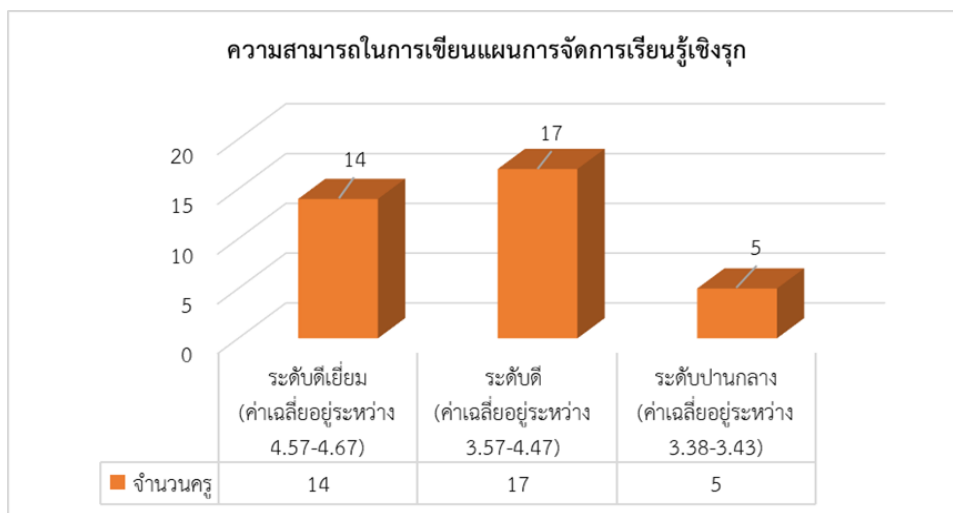

ภาพที่ 1 สรุปความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน)

3.2 ครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.26$, S.D. 0.07) เมื่อพิจารณาผลการประเมินโดยรวมเป็นรายบุคคลจากผลการประเมินของผู้นิเทศ พบว่า ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับดีเยี่ยม จำนวน 16 คน (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง

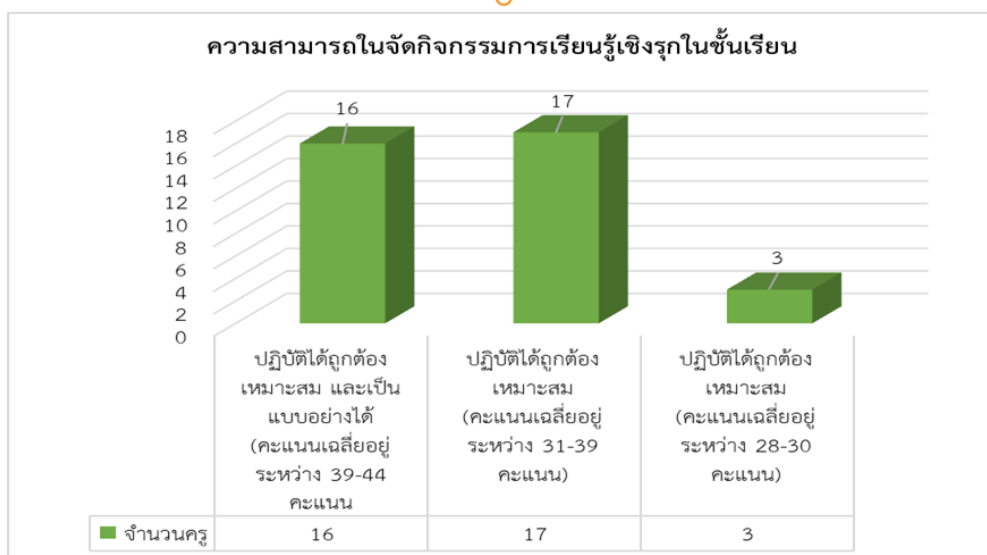

4.57 - 4.67) ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับดี จำนวน 17 คน (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.57 - 4.47) รวมจำนวน 33 คน ซึ่งผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปหรือค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป และครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับปานกลาง จำนวน 5 คน (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.38 - 3.43) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้แสดงตามภาพดังนี้

ภาพที่ 2 สรุปความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน)

3.3 ครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม (คะแนนเฉลี่ย 37 คะแนน) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเป็นรายบุคคลจากผลการประเมินของผู้นิเทศ พบว่า ครูสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม และเป็นแบบอย่างได้ จำนวน 16 คน (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 39 - 44 คะแนน) และครูสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม จำนวน 17 คน (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 31 - 39 คะแนน) รวมจำนวน 33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 หรือ 31 คะแนนขึ้นไป และมีครูสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม จำนวน 3 คน (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 29 - 30 คะแนน) แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และมีครูสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม จำนวน 3 คน (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 29 - 30 คะแนน) แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้แสดงตามภาพดังนี้

ภาพที่ 3 ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน)

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ และครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. 0.22) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยรวม แสดงตามตารางดังนี้

รายการ	n=38		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.47	0.26	มาก
ด้านกระบวนการ	4.51	0.26	มากที่สุด
ด้านผลผลิต	4.60	0.24	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.52	0.22	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนไม่เข้าใจการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้น ครูจึงต้องการพัฒนาการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาครูด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่เป็นนวัตกรรมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในบริบทของการทำงานจริง โดยความร่วมมือกับเพื่อนครูในการปรับปรุงและพัฒนาวิชาชีพผ่านการสังเกตชั้นเรียน การชี้แนะและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมุ่งเป้าหมายที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ครูได้แผนการสอนที่สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Stigler, J., & Hiebert, J., 1999; ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2547) และแนวทางการนิเทศ พบว่า ในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจำเป็นต้องมีการนิเทศติดตามโดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมือกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและสะท้อนผลของการจัดการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนและการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการสอน เทคนิคการสอน กลยุทธ์ของครูผู้สอนให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกระบวนการสอนและการแก้ไขบทเรียนร่วมกัน เพื่อการพัฒนาทักษะของนักเรียนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่เป็นกระบวนการซึ่งครูโดยการตกลงทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพ ซึ่งครูสามารถเลือกวิธีการพัฒนาได้หลากหลายวิธี ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญ คือ การจัดให้มีการอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับครูและการนิเทศโดยแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การใช้ข้อมูลย้อนกลับ อภิปรายให้ความคิดเห็น และสรุปรายงานความก้าวหน้า และแนวคิดการนิเทศแบบร่วมมือ เป็นการนิเทศผ่านการทำงานของผู้ร่วมงานที่มีความชำนาญใกล้เคียงกันหรือผู้นิเทศที่มีความชำนาญมากกว่าและมีความสนใจในประเด็นเดียวกันร่วมกันพัฒนาโดยการวางแผน ดำเนินการนิเทศร่วมกันภายใต้บริบทการทำงานจริง (วชิรา เครือคำอ้าย, 2558; จุไรรัตน์ สดรุง, 2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา บุญมาก ที่ค้นพบว่า การนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลักการที่ผู้นิเทศจะให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศที่สามารถพัฒนาได้ด้วยตนเอง และให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศที่มีประสบการณ์น้อย หรือเริ่มงานให้ได้รับการพัฒนา และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (วาสนา บุญมาก, 2562)

2. รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ การวัด และประเมินผล เจือปนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ 2) ขั้นวางแผนการนิเทศ 3) ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน 4) ขั้นประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ซึ่งโดยรวมรูปแบบและคู่มือการใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาซึ่งให้ความสำคัญกับการร่วมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนเป็นภาระงานที่สำคัญจำเป็นในการพัฒนาความชำนาญและความเชี่ยวชาญของการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของครูที่มีคุณภาพทุกคน จึงได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพให้แก่ครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) และมุ่งเน้นการสร้างร่วมมือในการเตรียมการนิเทศ วางแผนการนิเทศ ปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน และการประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน โดยการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูทุกคนในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) และผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่เป็นวิทยากรให้ความรู้ และร่วมให้คำแนะนำ คำปรึกษา คำชี้แนะในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน นอกจากนี้ในการพัฒนารูปแบบได้นำหลักการนิเทศ หลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และหลักการพัฒนาศักยภาพร่วมกันมาใช้ในการพัฒนาครู ทำให้การนิเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทุกคนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน และครูนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของตนเองทำให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะการสอนจากการจัดการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน สอดคล้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นการมีวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือร่วมพลัง ทำงานร่วมกัน และรับผิดชอบผู้เรียน โดยเปิดชั้นเรียนเป็นพื้นที่ส่วนรวมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ให้ผลป้อนกลับสะท้อนคิดผ่านการสังเกตชั้นเรียน นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาวิชาชีพครู (ชาโต มานานุ, 2559; DuFour, R. et al, 2008)

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) พบว่า 1) ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับดี 2) ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับดี และ 3) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติจริงจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

เชิงรุกในบริบทของการทำงานจริงเพื่อให้ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจตรงกัน และในขั้นเตรียมการนิเทศ จำเป็นต้องอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาความสามารถโดยการฝึกปฏิบัติจริงในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการสาธิตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ครูได้เห็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และกระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และในขั้นวางแผนการนิเทศ เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะเชิงบวก เพื่อกำหนดเป้าหมาย ข้อตกลง วิธีการ และแนวปฏิบัติที่ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน มีสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และขึ้นประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ชัดเจนเพื่อนำผลสะท้อนจากการปฏิบัติมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเผยแพร่ผลการดำเนินงานและแนวปฏิบัติที่ดีสู่เพื่อนครูและภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและหลักการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของ ชารีณี ตรีวรวิญญู และนฤมล อินทร์ประสิทธิ์ ที่ระบุว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีหลักการสำคัญ คือ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง เป็นการทำงานอย่างร่วมมือรวมพลังของครูและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบทเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน มีความรับผิดชอบและมีความเป็นเจ้าของร่วมกันในผลงานที่เกิดขึ้นโดยเกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและเกิดสิ่งที่มีคุณค่าขึ้น สังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของผู้เรียนโดยตรงในชั้นเรียนการให้ผลสะท้อนและการอภิปรายผลการปฏิบัติงานภายหลังการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทเรียน พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552; ชารีณี ตรีวรวิญญู, 2557) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ ที่พบว่า ผลการใช้รูปแบบ ทำให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีความสามารถด้านการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงรุก จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และครูมีผลงานที่เป็นเลิศอยู่ในระดับดีเยี่ยม (วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ, 2561)

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ และครู โดยรวมมีความคิด

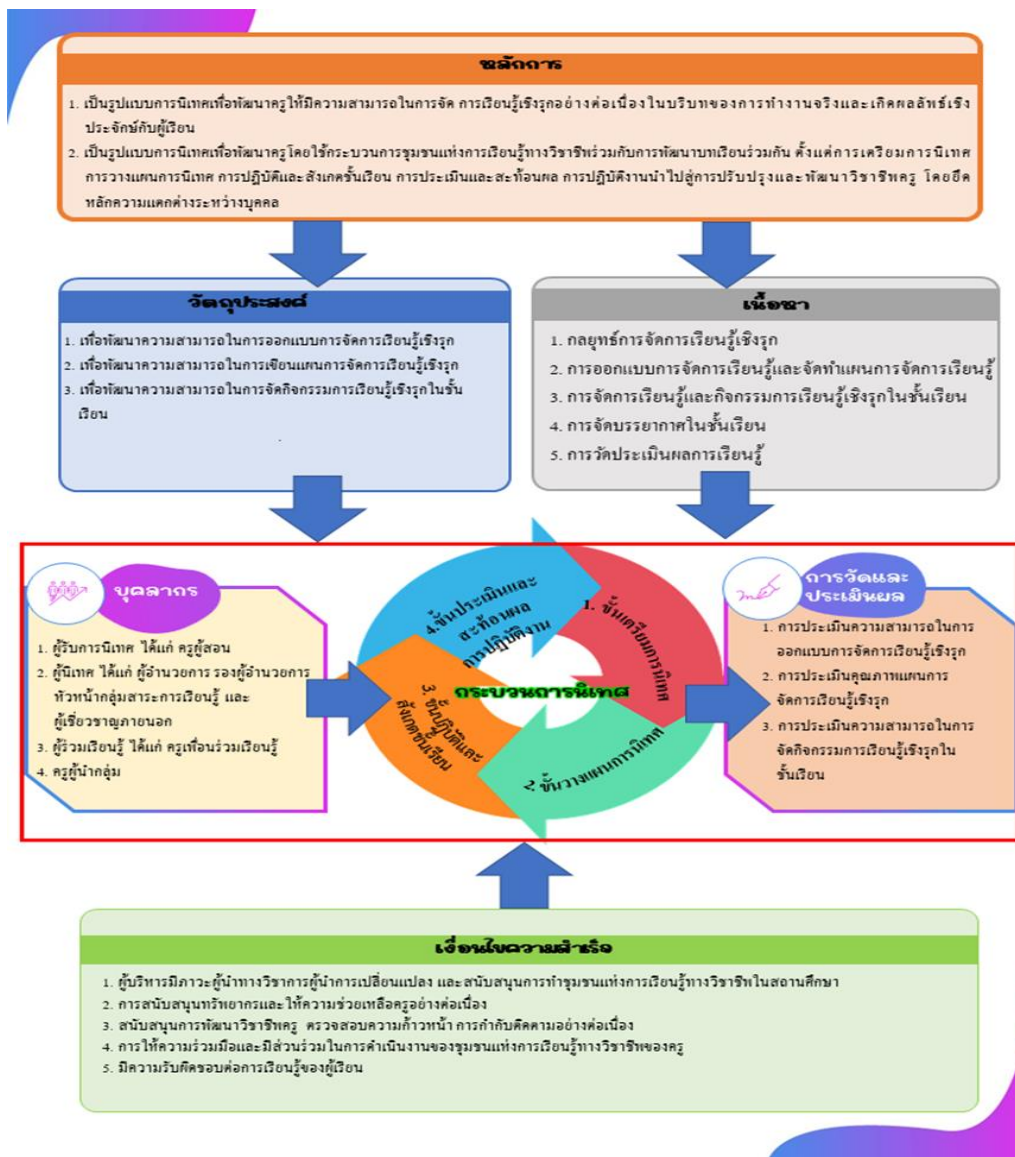
เห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะกระบวนการของรูปแบบ เป็นกระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่องและผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ในด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) ได้สำรวจความพร้อมและการให้ความร่วมมือของผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ และได้เชิญวิทยากรภายนอกซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนมาให้ความรู้และทักษะปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นอกจากนี้ได้สร้างความเข้าใจและชี้แจงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทราบถึงกระบวนการและวิธีการ และประโยชน์ที่จะได้รับการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และในระหว่างการพัฒนาครูตามกระบวนการของรูปแบบ ได้มีการวางแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอนตามแผนการนิเทศที่ได้กำหนดไว้ และได้ส่งเสริมให้ครูเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็น การวิพากษ์ และชี้แนะการสอนงานในหน้าที่จากเพื่อนครูและผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อมูลจากการสะท้อนคิดของเพื่อนครูและผู้เชี่ยวชาญสำหรับนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ และในระหว่างการทำนิเทศงานผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้สนับสนุนทรัพยากรและให้ความช่วยเหลือครูอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ทำให้ครูมีผลงานหรือชิ้นงานสามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ และภายหลังการใช้รูปแบบดังกล่าว พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากขึ้น มีแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีคุณภาพ และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดการนิเทศการสอนของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่ระบุว่า การนิเทศการสอนช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู และส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548) และเกิดกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน (ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์ และคณะ ที่ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์ และคณะ, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาในรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มี 7

องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากร กระบวนการ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ 2) ขั้นวางแผนการนิเทศ 3) ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน 4) ขั้นประเมินและสะท้อนผล การปฏิบัติงาน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากร กระบวนการ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ 2) ขั้นวางแผนการนิเทศ 3) ขั้นปฏิบัติและสังเกตชั้นเรียน 4) ขั้นประเมินและสะท้อนผล การปฏิบัติงาน ทำให้ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับดี และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้มีดังนี้คือ 1) สามารถนำรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่มี 7 องค์ประกอบ และกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอนนี้ ไปส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนอื่น ๆ ทั่วไปได้ 2) รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน สามารถ ชี้แนะ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ การสร้างเจตคติ/ทัศนคติ รวมทั้งการออกแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนได้ และ 3) สามารถนำรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันนี้ ไปสร้างเครือข่าย ขยายผลการใช้กันโดยทั่วไปได้ โดยเฉพาะผู้บริหารสำนักงานเขต ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูแกนนำ หรือครูหัวหน้ากลุ่มสาระต่างๆ เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้แพร่หลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2559). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์.
- ชาโรณี ตรีวรญาณ. (2557). การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study): ทางเลือกใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (ฉบับปรับปรุง 2557). เรียกใช้เมื่อ 4 มีนาคม 2564 จาก <https://english.prc.ac.th/document/teacher/curriculum/4c5991e59785af35dc4cb3f2de80863ce8fd1307.pdf>
- ชาโต มานาบุ. (2559). การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง. แปลโดย กุลกัลยา ภูสิงห์. กรุงเทพมหานคร: ปีโก (ไทยแลนด์).
- ทิตนา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธา.

- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). การศึกษาชั้นเรียน : นวัตกรรมเพื่อการปฏิรูปครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32(2), 2-12.
- ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: M & N Design Printing.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พิณสุตา สิริธรรงค์. (2560). ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนสิข สิริธสมบุญ. (2563). เอกสารประกอบการสอน กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2547). การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ของญี่ปุ่น Teaching by open Approach Method in Japanese Mathematics Classroom. KKU Journal of Mathematics Education, 1(1), 5-6.
- โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี(บ้านบัวสถาน). (2563). สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน. พะเยา: โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี(บ้านบัวสถาน).
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). การนิเทศการศึกษา. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.
- วาสนา บุญมาก. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยแนวโน้มสภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2564). ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เสาวณี สิริสุขศิลป์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการและการนิเทศการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เอกสารประกอบการสอน. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์ และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วารสารจันทร์เกษมสาร, 23(44), 81-96.
- DuFour, R. et al. (2008). Revisiting professional Learning Communities at Work. Bloomington, IN: Solution Tree.
- OECD. (2012). PISA 2012 Results in Focus. เรียกใช้เมื่อ 4 March 2021 จาก <https://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf>
- Petty, G. (2004). Active Learning Work: the evidence. เรียกใช้เมื่อ 4 March 2021 จาก <http://www.geoffpetty.com>
- Shenker, J.I. et al. (1996). Instructor's Resource Manual for Psychology: Implementing Active Learning in Classroom. Boston: Houghton-Mifflin.
- Stigler, J., & Hiebert, J. (1999). The Teaching Gap: Best Ideas from the World's Teachers for Improving Education in the Classroom. New York: The free.